

Valtuustoaloite Varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihoiden sekä leikkipuistoihin

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 112

Vihreiden valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet esittivät seuraavan valtuustoaloitteen valtuuston kokouksessa 10.11.2025:

” Päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen ulkoalueet ovat keskeisiä ympäristöjä lasten arjessa. Lapset ulkoilevat päivittäin useita tunteja säässä kuin säässä, ja kaikkein eniten ulkoilevat alle kouluikäiset. Kuitenkin juuri he ovat herkimpiä kuumuuden ja UV-säteilyn haittavaikutuksille. Lasten lämmönsäätely on vasta kehittymässä ja he altistuvat helpommin nestevajaukselle ja ihon palamiselle. Jatkossa ilmastomuutos tulee lisäämään hellejaksojen yleisyyttä, kuumuutta ja pituutta.

Varjopaikkojen vähäisyys erityisesti lasten käytössä olevilla piha-alueilla on yleistynyt 2000-luvun rakentamistrendien myötä. Nykyiset rakentamiskäytännöt suosivat kovia pintoja ja vähäistä kasvillisuutta. Luonnonvarainen kasvillisuus on usein rakentamisaiheessa poistettu ja tilalle rakennettu piha, joka on vuorattu pääosin asfaltilla, laatoilla, kumirouhematolla, turvahiekalla ja tekonurmella. Tämän voi helposti nähdä Mäntsälässäkin vertaamalla uusien ja vanhojen päiväkotien ja koulujen pihojen ja leikkipuistojen.

Suomen Säteilyturvakeskus ja muut pohjoismaiset säteilyviranomaiset ovatkin yhteisessä kannanotossaan suositelleet, että kunnat huomioivat varjopaikkojen tarpeen sekä olemassa olevien päiväkotien ja koulujen pihoiden, että uusien lasten ulkoilualueiden suunnittelussa ja rakentamisessa.

Nykyinen rakentamistrendi vähentää varjopaikkojen lisäksi myös lasten luontokontaktia, mikä on viime kädessä kansanterveydellinen asia. Luontoympäristön väheneminen heikentää lasten mikrobialtistusta, mikä vaikuttaa immuunipuolustuksen kehittymiseen ja lisää riskiä sairastua esimerkiksi allergioihin, astmaan ja muihin immuunivälitteisiin sairauksiin.

Luontoelementtien, kuten lahoppuun, karikkeen ja maatuvan kasvillisuuden, lisääminen varhaiskasvatukseen ja koulujen pihoiden ja puistoihin on kustannustehokas tapa edistää lasten terveyttä. Lisäksi luontoelementtien lisääminen tukee lasten luontosuhdetta ja monipuolistaa liikkumismahdollisuuksia sekä parantaa viihtyisyyttä lasten ja henkilökunnan näkökulmasta.

Kiinteistöjen pihojen osalta aurinkokatoksia on toteutettu ja tullaan myös tänä vuonna toteuttamaan mm. päiväkotien hiekkalaatikkojen päälle rakennettavilla katosratkaisilla suojaamaan lapsia liialta auringonpaisteelta.

Edellä kerrotun johdosta esitämme, että:

1. Kunta laatii periaatteet, joilla varmistetaan uusien ja peruskorjattavien päiväkotien, koulujen ja leikkipuistojen riittävä varjoisuus sekä luonnonmukaisuus ja luontoelementtien määrä pihoidilla. Uudessa rakentamisessa pyritään säilyttämään olemassa oleva puusto ja muu luontoympäristö, ja uudet istutettavat taimet ovat mahdollisimman kookkaita ja kotoperäisiä.
2. Tarkastellaan, miten jo olemassa olevien päiväkotien ja koulujen pihoidilla sekä leikkipuistoihin voidaan lisätä varjopaikkoja, luonnonmateriaaleja ja luontoelementtejä ilman varsinaista peruskorjausta.

Mäntsälässä 10.11.2025

Vihreä valtuustoryhmä ja muut allekirjoittaneet”

Päätös Valtuusto päätti lähettää aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite 1. Valtuustoaloite Varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihoidilla sekä leikkipuistoihin

Kunnanhallitus 17.11.2025 § 250

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus lähettää aloitteen tekninen ja elinvoimapaalveluille valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Tekninen ja elinvoimalautakunta 10.02.2026 § 18

Uusien ja peruskorjattavien päiväkotien, koulujen sekä leikkipuistojen piha-alueiden varjoisuuden, luonnonmukaisuuden ja luontoelementtien lisääminen ovat teknisen ja elinvoimapaalveluiden näkökulmasta erittäin perusteltua ja kannatettavaa. Riittävän varjoisuuden turvaaminen edistää ulkoilualueiden turvallisuutta ja käyttömukavuutta.

Olemassa olevan puuston ja muun luontoympäristön säilyttäminen on tärkeä osa kestävästä ympäristöhoitoa. Lisäksi kotoperäisten ja mahdollisimman kookkaiden taimien käyttäminen vahvistaa alueiden viherrakennetta ja nopeuttaa viihtyisän pihaympäristön muodostumista.

Jo olemassaolevien pihojen ja leikkipuistojen osalta varjopaikkojen lisäämistä tarkastellaan tapauskohtaisesti, koska jokainen paikka on omanlaisensa. Perusperiaatteiden sopimisen jälkeen voidaan jokaiselle kohteelle sopia mahdolliset toimenpiteet.

Valmistelija Kuntatekniikan päällikkö Jyrki Mäklin, jyrki.maklin@mantsala.fi,
Toimitilapäällikkö Soile Karhinen, soile.karhinen@mantsala.fi

Esittelijä Tekninen johtaja Pynttari Mika

Päätösehdotus Tekninen ja elinvoimalautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se pitää valtuustoaloitetta kannatettavana. Asian selvittelyä ja kohdekohtaisten toimenpiteiden määrittelyä jatketaan kuntatekniikan ja toimitilapalveluiden kanssa yhteistyössä. Lisäksi lautakunta esittää, että aloite todetaan loppuunkäsittelyksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanhallitus 23.02.2026 § 30

Valmistelija Kuntatekniikan päällikkö Mäklin Jyrki, jyrki.maklin@mantsala.fi,
Toimitilapäällikkö Karhinen Soile, soile.karhinen@mantsala.fi

Esittelijä Kunnanjohtaja Laurila Hannu

Päätösehdotus Kunnanhallitus merkitsee tiedoksi tekninen ja elinvoimalautakunnan vastauksen liittyen valtuustoaloitteeseen varjopaikkojen ja luontoelementtien lisääminen päiväkotien ja koulujen pihoille sekä leikkipuistoihin. Kunnahallitus toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi ja lähettää aloitteen käsittelyn valtuustolle tiedoksi.

Päätös Hyväksyttiin päätösehdotuksen mukaisesti.

Kunnanvaltuusto 23.03.2026
883/10.03.01.00.02.00/2025

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto merkitsee aloitteen käsittelyn tiedoksi.

Päätös